

דינים וחשבונות כספיים
לשנת 1987

מאזן בנק ישראל ליום 31 בדצמבר 1987 (י' בטבת התשמ"ח)

(מיליוני שקלים חדשים)¹

31.12.1986	31.12.1987	ביאור	31.12.1986	31.12.1987	ביאור
1,198	1,671	שטרי כסף ומעות במחזור			תביעות כלפי חוץ לארץ
193	230	זכויות משיכה מיוחדות שהוקצו			זהב, מטבע חוץ וניירות
			6,990	9,114	ערך במטבע חוץ
		חשבונות קרן המטבע הבינלאומית	240	263	נכסים אחרים במטבע חוץ
29	45	והתחייבויות אחרות כלפי חוץ לארץ	7,230	9,377	
		פיקדונות של הממשלה			אשראי לממשלה
		ושל המוסדות הלאומיים	7,379	7,380	חוב ארוך מועד
		פיקדונות מטבע חוץ של הממשלה			
872	2,751	ושל המוסדות הלאומיים			
1,748	719	פיקדונות הממשלה במטבע מקומי			הלוואות
2,620	3,470				במטבע חוץ
		פיקדונות מטבע חוץ של מוסדות בנקאיים	237	263	במטבע מקומי
		בישראל	263	943	
4,785	5,689	כנגד פיקדונות תושב – פיצויים	500	1,206	
3,376	3,315	כנגד פיקדונות תושב – אחרים			ניירות ערך
817	915	כנגד פיקדונות לא-תושב	520	461	סחירים
8,978	9,919		245	188	בלתי סחירים
		פיקדונות של מוסדות בנקאיים וכספיים	765	649	
1,689	2,479	בישראל			
61	59	פיקדונות אחרים			
915	719	חשבונות אחרים	129	300	חשבונות אחרים
320	320	הון הבנק וקרן שמורה			
16,003	18,912		16,003	18,912	

(1) ראה ביאור א1.

הביאורים המצורפים הם חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

דוח הכנסות והוצאות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987
(מיליוני שקלים חדשים)¹

1986	1987	ביאור
הכנסות²		
723	1,449	12 מהשקעות בחוץ לארץ
1,265	1,758	מהממשלה
105	147	מהלוואות
189	108	13 מניירות ערך
27	62	אחרות
2,309	3,524	סך ההכנסות
הוצאות²		
		על פיקדונות מטבע חוץ
981	1,631	של מוסדות בנקאיים בישראל
		על פיקדונות מטבע מקומי
320	387	של מוסדות בנקאיים וכספיים בישראל
		על פיקדונות מטבע חוץ
4	30	של הממשלה ושל המוסדות הלאומיים
45	72	על פיקדונות והתחייבויות אחרים
48	115	14 מינהלה וכללית
12	5	הדפסת כסף וטביעת מטבעות
1,410	2,240	סך ההוצאות
899	1,284	עודף ההכנסות על ההוצאות
		נוסף הכנסות מהממשלה שחל עליהן
403	207	15 עקרון זהות העיתוי
1,302	1,491	הרווח הנקי
ייעוד הרווחים		
20		העברה לקרן שמורה
1,282	1,491	העברה לממשלה
1,302	1,491	סך הכול

(1) ראה ביאור א1.

(2) כולל הפרשים הנובעים מהתאמת הנכסים וההתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים לו על פי שינויי השערים של מטבעות החוץ ביחס לשקל החדש.

הביאורים המצורפים הם חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

דוח על השינויים בנכסים ובהתחייבויות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987

הנכסים וההתחייבויות במסבך חוץ, או הצמודים למסבך חוץ (מבוססים בדולרים ארה"ב)		כלל הנכסים וההתחייבויות							
השינוי לעומת השנה הקודמת	יתרה ליום 31.12.86	יתרה ליום 31.12.87	השינוי לעומת השנה הקודמת		יתרה ליום 31.12.86	יתרה ליום 31.12.87	יתרה ליום 31.12.86	יתרה ליום 31.12.87	
			נומינלי	ריאלי					
(אחוזים)	(מיליוני דולרים)	(מיליוני דולרים)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח מותאמים ¹)	(מיליוני ש"ח מותאמים ¹)	(מיליוני ש"ח מותאמים ¹)	(מיליוני ש"ח מותאמים ¹)	(מיליוני ש"ח מותאמים ¹)	
									נ כ ס י ם
25.3	4,864	6,095	11.7	29.7	8,394	9,377	7,230	9,377	תביעות כלפי חוץ לארץ
-3.4	4,964	4,797	-13.9	-	8,567	7,380	7,379	7,380	אשראי לממשלה
									הלוואות
6.9	159	170	-4.4	11.0	275	263	237	263	במסבך חוץ
			209.2	258.6	305	943	263	943	במסבך מקומי
			-26.9	-15.2	888	649	765	649	גיירות ערך
87.3	63	118	56.3	132.6	5276	3432	2129	2300	חשבוניות אחרים
11.2	10,050	11,180	1.8	18.2	18,705	19,044	16,003	18,912	סך הנכסים
									ה ת ח י י ב ו י ן
			20.1	39.5	1,391	1,671	1,198	1,671	שטרי כסף ומעות במחזור
45.0	20	29	32.4	55.2	34	45	29	45	התחייבויות כלפי חוץ לארץ
									פיקדונות מסבך חוץ של הממשלה
205.1	586	1,788	171.8	215.5	1,012	2,751	872	2,751	ושל המוסדות הלאומיים
			-64.6	-58.9	2,029	719	1,748	719	פיקדונות של הממשלה במסבך מקומי
									פיקדונות מסבך חוץ של מוסדות בנקאיים בישראל
14.9	3,219	3,698	2.4	18.9	5,555	5,689	4,785	5,689	כנגד פיקדונות תושבי-פיצויים
-5.2	2,271	2,154	-15.4	-1.8	3,920	3,315	3,376	3,315	כנגד פיקדונות תושבי-אחרים
8.2	550	595	-3.6	12.0	949	915	817	915	כנגד פיקדונות לא-תושב
									פיקדונות של מוסדות בנקאיים
			26.4	46.8	1,961	2,479	1,689	2,479	פיקדונות של מוסדות בנקאיים וכספיים בישראל
6.7	282	301	-25.7	-13.8	1,357	1,008	21,169	21,008	סעיפים אחרים
			-9.1	-	5497	452	320	320	הון וקרן שמורה ⁴
23.6	6,928	8,565	1.8	18.2	18,705	19,044	16,003	18,912	סך ההתחייבויות
28.3	4,153	5,329							יתרות מסבך חוץ המחוקקות בבנק ישראל ⁶

(1) ראה ביאור וא. שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן מדצמבר 1986 לדצמבר 1987 – 16.1 אחוזים.

(2) הסעיף כולל סכומים במסבך חוץ או צמודים למסבך חוץ, וסכומים בלתי צמודים.

(3) כולל את ההפרש בין עלותם המותאמת של הנכסים הלא-כספיים לבין עלותם הנומינלית – 132 מיליוני ש"ח. (ב-1986 – 117 מיליוני ש"ח).

(4) ההפרש בסכומי ההון והקרן השמורה המותאמים מביא בחשבון התאמה של ההון והקרן השמורה לערכם הריאלי בסוף שנת 1987, בסך 45 מיליוני ש"ח.

(5) הוצג מחדש

(6) יתרות מסבך חוץ המחוקקות בבנק ישראל מוגדרות כזהב, מסבך חוץ גיירות ערך במסבך חוץ, בגיכוי פיקדונות של בנקים מחוץ לארץ ופיקדונות במסבך חוץ של מוסדות בנקאיים בישראל

כנגד פיקדונות לא-תושב.

הביאורים המצורפים הם חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 1987

1. עיקרי המדיניות החשבונאית

א. יחידות המדידה בדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים ערוכים בשקלים חדשים גומיליים. בדות על השינויים בנכסים ובהתחייבויות כלולים נתוני הנכסים וההתחייבויות גם בשקלים חדשים מותאמים. (ההתאמה נעשתה על פי השינויים במדד המחירים לצרכן; המדד הסופי הוא המדד בגין חודש דצמבר 1987 – 189.4 נקודות).

ב. הכנסות והוצאות

הכנסות והוצאות נרשמות על בסיס הצבירות.

ריבית והכנסות לקבל כלולות במאזן בחשבוניות אחרים (נכסים), פרט לריבית ולהפרשי הצמדה שנצברו בגין ניירות ערך במטבע מקומי; אלה כלולים במאזן בסעיף ניירות ערך. ריבית והוצאות לשלם כלולות במאזן בחשבוניות אחרים (התחייבויות).

ג. חשבוניות במטבע חוץ

נכסים והתחייבויות במטבע חוץ מתורגמים לשקלים חדשים (להלן – ש"ח), לפי השערים היציגים שמפרסם בנק ישראל. השער היציג של דולר ארה"ב לתאריך המאזן הוא 1.5386 ש"ח, וליום 31 בדצמבר 1986 – 1.4864 ש"ח. זכויות משיכה מיוחדות (SDR) מתורגמות על בסיס שער ה-SDR ביחס לדולר ארה"ב, דהיינו 2.1640 ש"ח ל-SDR בתאריך המאזן, וליום 31 בדצמבר 1986 – 1.8137.

ד. זהב

זהב מוצג על בסיס המחיר SDR 35 לאונקיה.

ה. ניירות ערך במטבע חוץ

ניירות ערך במטבע חוץ מוצגים במאזן לפי העלות במטבע חוץ (מחיר הקנייה הממוצע המשוקלל), או לפי שווי השוק, הנמוך שבהם – לגבי כל סוג נייר ערך בנפרד.

ו. ניירות ערך במטבע מקומי

ניירות ערך במטבע מקומי מוצגים במאזן לפי השווי המותאם (שווי נקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה שנצברו), או לפי שווי השוק, הנמוך שבהם – לגבי כל סוג נייר ערך בנפרד. ניירות ערך שאינם רשומים למסחר בבורסה מוצגים לפי השווי המותאם, תוך התייחסות לגילוי דעת מס' 41 של לשכת רואי חשבון בישראל. השווי המותאם מחושב על בסיס מדד המחירים לצרכן הידוע בתאריך המאזן.

ז. בניינים וציוד

בניינים וציוד שבבעלות הבנק מוצגים במאזן בחשבוניות אחרים (נכסים) לפי העלות, בניכוי פחת שנצבר.

ח. השתתפות במוסדות כספיים בינלאומיים

ההשתתפות מוצגת במאזן בחשבוניות אחרים (נכסים) לפי העלות. העלות כוללת סכומים הדרושים לשמירת שווי ההשתתפות במונחי מטבע חוץ, בהתאם לתנאי ההשתתפות במוסדות השונים. (לגבי ההשתתפות בקרן המטבע הבינלאומית – ראה ב'אור 7).

ט. פנסיה ופיצויי פרישה לעובדים

העתודה לפנסיה ולפיצויי פרישה לעובדים, הכלולה בחשבוניות אחרים (התחייבויות), מחושבת על בסיס אומדן אקטוארי, שהותאם לתאריך המאזן. חלק מניירות הערך במטבע מקומי מיועדים כנגד החבות לפנסיה ולפיצויי פרישה לעובדים; ההכנסות מניירות ערך אלה נזקפות כדוח הכנסות והוצאות כנגד הגידול בחבות האמורה מעל ההפרשה השוטפת.

2. א ש ר א י ל מ מ ש ל ה - ח ו ב א ר ו ך מ ו ע ד

הסעיף כולל בעיקר חוב בסך 7,325 מיליוני ש"ח, צמוד לעליית סל המטבעות הראשון, (כפי שהוגדר עד 1.8.1986), וגושא ריבית של 8 אחוזים, הצמודה לאותו סל. הקרן עומדת לפירעון בתשלומים שנתיים, עד שנת 2010; הריבית והפרשי ההצמדה משולמים ב-31 בדצמבר של כל שנה. (ב-31 בדצמבר 1986 היתה יתרת החוב זהה).

3. ה ל ו ו א ו ת ב מ ס ב ע ח ו ך

סעיף זה מוצג לאחר ניכוי סך 314 מיליוני ש"ח - השתתפות הבנקים בקרנות אשראי. (ב-31 בדצמבר 1986-348 מיליוני ש"ח).

4. נ י י ר ו ת ע ר ך

בסעיף ניירות ערך סחירים מוצגים מילוח ממשלתיים, צמודים - במלואם או בחלקם - למדד המחירים לצרכן או לדולר של ארה"ב. שווי השוק שלהם הוא 461 מיליוני ש"ח. (ב-31 בדצמבר 1986 - 520 מיליוני ש"ח).
הסעיף ניירות ערך בלתי סחירים כולל בעיקר מילוח חובה ממשלתיים, שנרכשו ממפעלים בהתאם לחוק המילוח (הוראות שונות) תשל"ח - 1977.

5. ח ש ב ו נ ו ת א ח ר י מ (נ כ ס י מ)

סעיף זה כולל בעיקר: (א) ריבית והכנסות לקבל; (ב) השתתפות במוסדות הכספיים הבינלאומיים הבאים: הבנק הבינלאומי לשיקום ולפיתוח (IBRD), האיגוד הבינלאומי לפיתוח (IDA), התאגיד הבינלאומי למימון (IFC), הבנק הבינאמריקאי לפיתוח (IDB) והתאגיד הבינאמריקאי להשקעות (IIC); (ג) בניינים וציוד, לאחר ניכוי פחת שנצבר.

6. ז כ ו י ו ת מ ש י כ ה מ י ו ח ד ו ת

יתרת זכויות משיכה מיוחדות שהוקצו היא 106 מיליוני SDR. (ב-31 בדצמבר 1986 - סכום זהה). הסעיף זה, מטבע חוץ וניירות ערך במטבע חוץ כולל זכויות משיכה מיוחדות בקרן המטבע הבינלאומית בסך 91 אלף SDR. (ב-31 בדצמבר 1986 - אלפיים SDR).

7. ח ש ב ו נ ו ת ק ר נ ה מ ס ב ע ה ב י נ ל א ו מ י ת ו ה ת ח י י ב ו י ו ת א ח ר ו ת כ ל פ י ח ו ך ל א ר ך

חשבונות קרן המטבע הבינלאומית במסגרת המכסה הם כדלקמן:

31 בדצמבר 1986	31 בדצמבר 1987	31 בדצמבר 1986	31 בדצמבר 1987
(מיליוני SDR)		(מיליוני ש"ח)	
447	447	810	966
447	447	810	966
			המכסה
			ההתחייבות

ההתחייבויות אחרות כלפי חוץ לארץ כוללות התחייבות למוסדות כספיים בינלאומיים בסך 41 מיליוני ש"ח והתחייבות בגין הסכמי מסחר בסך 4 מיליוני ש"ח. (ב-31 בדצמבר 1986 - 25 מיליוני ש"ח ו-4 מיליונים, בהתאמה).

8. פ י ק ד ו נ ו ת א ח ר י מ

סעיף זה כולל בעיקר פיקדונות של הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתי ארה"ב-ישראל ופיקדון של הקרן הדו-לאומית למדע ארה"ב-ישראל.

9. חשבוניות אחרים (התחייבויות)

הסעיף כולל בעיקרו: (א) הכנסות מהממשלה שחל עליהן עקרון זהות העתוי (ראה ביאור 15); (ב) ריבית והוצאות לשלם; (ג) עתודה לפנסיה ולפיצויי פרישה לעובדים.

10. הון הבנק וקרן שמורה

הון הבנק ליום המאזן הוא 60 מיליוני ש"ח, והקרן השמורה – 260 מיליוני ש"ח. (ב-31 בדצמבר 1986 – סכומים זהים).

11. התחייבויות תלויות

ההתחייבויות התלויות הן כדלקמן: (א) סכומים שטרם נדרשו על מניות והשתתפויות שנחתמו במוסדות כספיים בינלאומיים – 441 מיליוני ש"ח. (ב-31 בדצמבר 1986 – 216 מיליוני ש"ח). (ב) אשראי תעודות – 62 מיליוני ש"ח. (ב-31 בדצמבר 1986 – 40 מיליוני ש"ח). (ג) ערבויות – 18 מיליוני ש"ח. (ב-31 בדצמבר 1986 – 5 מיליוני ש"ח).

12. הכנסות מהשקעות בחוץ לארץ

במונחי דולרים של ארה"ב הסתכמו ההכנסות ב-776 מיליוני דולרים. (בשנת 1986 – 520 מיליוני דולרים).

13. הכנסות מניירות ערך

סעיף זה אינו כולל הכנסות בגין ניירות ערך שיועדו לשמש כנגד החבות לפנסיה ולפיצויי פרישה לעובדים, ושימשו לכיסוי חלקי של הגידול בחבות האמורה. (ראה ביאור 10).

14. מינהלה וכלליות

הוצאות המינהלה פרס להוצאות בגין שנים קודמות ובניכוי העלייה במדד המחירים לצרכן על בסיס חודשי – עלו בשנת 1987 בכ-5 אחוזים לעומת שנת 1986. (ב-1986 – עלייה של כ-4 אחוזים לעומת 1985). ההוצאות הכלליות כוללות הפרשה לחובות מסופקים בסכום של 57 מיליון ש"ח בקשר לבנק צפון אמריקה בע"מ; סכום זה אינו מביא בחשבון תביעות של בנק צפון אמריקה בע"מ בגין החזרי מסים.

15. העברה לממשלה – הרווח הנקי

הרווח הנקי – הסכום המיועד להעברה לממשלה – נקבע על בסיס עקרון זהות העיתוי; זאת אומרת, שהכנסות הנובעות מהממשלה נכללות ברווח הנקי בשנת העסקים של הבנק, המסתיימת במהלך שנת התקציב, שבה סכומי הכנסות אלה מתוקצבים ועומדים לתשלום בידי הממשלה. עקרון זהות העיתוי אינו מוחל על ניירות ערך המיועדים כנגד החבות לפנסיה ולפיצויי פרישה לעובדים (ביאור 10). יתרת ההכנסות שחל עליהן עקרון זהות העיתוי ירדה השנה ב-207 מיליוני ש"ח (ב-31 בדצמבר 1986 – 403 מיליוני ש"ח), וסכום זה הוסף לעודף ההכנסות על ההוצאות ונכלל ברווח הנקי. יתרת סכום ההכנסות שחל עליהן עקרון זהות העיתוי היא 368 מיליוני ש"ח (ב-31 בדצמבר 1986 – 575 מיליוני ש"ח). סכום זה כולל במאזן בחשבוניות אחרים (התחייבויות).

הנגיד

מיכאל ברונו

ההנהלה הבכירה

גליה מאור, מנהלת בכירה — מערכת הבנקאות
מרדכי פרנקל, מנהל בכיר — מחקר כלכלי וניהול מטבע חוץ
דוד קליין, מנהל בכיר — תפעול מוניטרי ופיקוח על מטבע חוץ
יצחק רהב — המנהל הכללי

ההנהלה הרחבה

שמואל ביליזקי — מנהל מינהל מילווה המדינה
אברהם בן-בסט — מנהל מחלקת המחקר
אמנון גולדשמידט — המפקח על הבנקים
מיכאל הרצברג — היועץ המשפטי
פרדי וידר — מנהל המחלקה למטבע חוץ
עודד חצרוני — המפקח על מטבע חוץ ומנהל מחלקת האשראי
מאיר להב — מנהל מחלקת שירותי המיכון
גליה מאור — מנהלת בכירה
שמואל פלד — מנהל מחלקת המטבע
מרדכי פרנקל — מנהל בכיר
דוד קליין — מנהל בכיר
יצחק רהב — המנהל הכללי

* ליום 31 במאי 1988.

חברי הוועדה המייעצת והמועצה המייעצת לבנק ישראל*

חברי המועצה המייעצת**

צדיק בינו
דן גילרמן
ברוך ויניצקי
יורם זיו
ארנון טיברג
אפרים למקה
אברהם גאמן
רענן נעים
עמירם סיון
שמעון רביד

חברי הוועדה המייעצת

שלמה לוריןץ – יו"ר
איתן ברגלס – סגן יו"ר
אליהו איזקסון
יוחנן בדר
יעקב גדיש
מאיר חת
יצחק יגר
יוסף צ'חנובר
דניאל רוזוליו

חברי הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות*

שלום זינגר
גדעון להב
משה מן
עמירם סיון
יוסף סריג
מיכאל צבינרי
אריה שר

אמנון גולדשמידט – יו"ר
דן בבלי
צדיק בינו
דב בן דרור
שאול ברונפלד
חיים ברמן
אמיר ברנע

חברי הוועדה לתכנון שטרי כסף, מעות ומטבעות וזכרון

גבריאל צפרוני
דוד קרויאנקר
נתן קרפ
שמואל שניצר

יוסף חאג' יחיא
גדעון לרמן
יעקב משורר
גבי נוימן
בצלאל גרקיס

משה לנדוי – יו"ר
אברהם בירן
יהושע בן-אריה
ארתור גולדרייך
חנה זמר

* ליום 31 במאי 1988.

** חברי הוועדה המייעצת חברים גם במועצה המייעצת.